Why do we Read Kohelet on Sukkot?

Torah in Motion, eTiM, 5784 Rabbi Moshe Shulman

Mitzvah of Sukkot - Lev. 23:40,42-43, Deut. 17:13-15

ולשמחה מה זו עשה

3. משנ"ב ת"צ סקי"ז

ובסוכות קהלת מפני שהם ימי שמחה וכתיב בקהלת ולשמחה מה זו עושה

4. קהלת ב:ב

ּ לִשְׂחֻוֹק אָמַרְתִּי מְהוֹלֻל וּלְשִׁמְחָה מַה־וָּה עשָׁה

5. דברים כו

(ב) וְלְּקַחְתָּ <u>מֵראשִׁיתּ | כָּל־פְּרָי הָאַדְמָּה אֲשֶּׁר תָּבְיא מֵאַרְצְדְּ אֲשֶּׁר</u>
יִקְוֹּק אֱלֹהֶידְּ נֹתֵן לֶדְּ וְשַׁמְתָּ בַּשֶּׁנָא וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר יְקוֹּק אֱלֹהֶידְּ לְשַׁכֵּן שְׁמִוּ שֵׁם : ... (יא) **וְשְׁמַחְתָּ בְּכָּלֹּהַטּוֹב**אֲשֶׁר נָתַרְלְדְּ יְקוֹּק אֱלֹהֶידְ וּלְבֵינֶגְדְּ אַתָּה וְהַבֵּוֹי וְהַגֵּר אֲשֶׁר
בִּקרבֵּךְ: ס

(2) that you shall take of the first of all the fruit of the ground which you shall bring in from your land that Hashem your God gives you; and you shall put it in a basket, and shall go to the place which Hashem your God shall choose to cause His name to dwell there... (11) You shall rejoice in all the good which Hashem your God has given to you, and to your house, you, and the Levite, and the foreigner who is in your midst.

קריאת קהלת בסכות

1. שו"ע או"ח הל' פסח ת"צ:ט

הגה: ... ונוהגין לומר שיר השירים בשבת של חול המועד, ואם שבת ביום טוב האחרון אומרים אותו באותו שבת; וכן הדין בסוכות עם קהלת. ונוהגין לומר רות בשבועות (אבודרהם)...

2. שו"ע או"ח הלי לולב תרס"ג:ב

שבת של חולו של מועד, ערבית ושחרית ומנחה מתפלל של שבת ואומר יעלה ויבא בעבודה, ובמוסף אומר: אתה בחרתנו, ומפני חטאינו, את יום המנוח הזה את יום חג הסוכות הזה, וחותם: מקדש השבת וישראל והזמנים. הגה: ונוהגין לומר קהלת נשנת של ח"ה, או נשמיני עלרת אם אקלע נשנת (מהרי"ל), וע"ל סימן ת"ל.

ה הרנת ה

(יב) פּ֖֖֖֖רתּאַכֻל וְשָׁבֵּעְתָּ וּבָּתִּים טַבֵּים תִּבְּנֶה וְיָשֻׁבְתָּ: (יג) וּבְּקֵּרְהְ וְצִּאִנְףׁ יִרְבְּלֵן וְכָּסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה־לֵּף וְכָל אֲשֶׁר־לְּךְ יִרְבָּה: (יד) וְהָב לְבָבֶּף וְשַׁכַּחְתָּ אֶת־יִכְוֹלְיכֵף בַּמִּדְבֵּרוֹ הַנְּדְל וְהַנּוֹרָא נָחָשׁוֹ שְׁרָף וְעַבְּרָ וְצִּמְּאוֹן אֲשֶׁר אֵירְקָוֹם הַמּוֹצִיא לְךְּ מִׁיִם מִצְּיִר הַחַּלְּמִישׁ: (טז) וְצָפָאוֹן אֲשֶׁר אֵירְבָּר אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּן אֲבֹרֶתִּ בְּלְבָבֶר כֹּחִי וְעָבֶּם יִבְּיִּה וֹאַפֶּרְהָּ בְּבָּר הָשִּׁר לֹא־יִדְעוּן אֲבֹרֶתְּ בְּלְבָבֶר בֹּחִיּ וְעָבֶּם יִמְּבִּית וֹאַכְרְתָּ בְּבְּר הָאַיֶּר לֹא־יִדְעוּן אֲבֹרְתָּ בְּלְבְּבָּר הָחָלְיִבְּיוֹ וְעָבֶּם יִבְּיִּה וְעָבְּר וֹאַבְּרְהָ בְּיִבְּר הָיִבְּר הָּשְׁרִינִיף: (יז) וְאָפַרְתָּ בְּרְבְּבָּר הָחָלְּיִיךְ וְעִּבְּרְּ וּלְבַעֵּר וְשְׁבְּרִים הָאָר בְּרִיטִבְּךְ בְּעָבְיוֹת תָזֶּה: (יז) וְזָכַרְתָּ בְּבְּבָר הָחָלְּיִיתְוֹ אֲשֶׁר נִינְיּיךְ בְּיִּבְיים הָאָר. בְּחָבּר בְּיִבְּיִים הָבָּיר בְּיִבְּר בְּיִבְּר בְּיִבְּר בְּיִבְּיים הָבְּיִּבְּר בְּיִים הְבָּיִים הְבָּיר בְּיִבְּר בְּיִבְּר בְּיִבְּר בְּבְּר בְּיִבְּיִים הְבִּיבְיים הָבְּבָּר בְּיִבְּר בְּבְּר בְּיִבְּר בְּיִבְּר בְּיִבְּבְייִם הְבָּבְיים הָבְּבָּר בְּבְּבְיים הָבְּיִבְּים בְּבְּבְיים הָבְּבּר בְּיִבְּים הְבִּבְּים בְּיוֹבְייִרְנִיוֹ הְבָּבְיים בְּבְּבְּים בְּבְּיבְיתוֹ הְבָּבְיים הָבִּים הְבִּבְּיִים הָבָּבְּיוֹם הָבָּיוֹם הָאָּבִים בְּבִּים בְּיִים הָבִּים בִּיִּבְים בְּבְּיִּבְּיוֹם הָבְּיִבּים בְּבִּים בְּבִּים בְּיִים הָבְּיִים בְּבִּים בְּיוֹם הָבָּיִים הָבִּים בְּבְּיוֹם הָבִּים בְּיִבּים בְּבִּים בְּבְּבְּיוֹבְּבְּתְיוֹבְּבְּים בְּבִּים בְּיוֹם הָבְּיִבְּבְּיוֹם הָבִּבְּבְיוּבְיּבְיוֹבְיבְיוּים בְּיוֹם הָבְּבְּבְיוֹבְיבְּבְּיוֹבְיבְּיוֹב בְּבִיבְּבְיוֹב בּיוֹבְיבְיוֹם בּבּיוֹבְּבְיוֹבְיבְּיוּבְיבְיוֹם בְּבְּבְּבְּבְּיוֹב בְּבְיוֹבְיבְיוֹבְיוֹבְיּבְיוֹם בְּבְּבְּבְיוֹבְיבְיוֹבְיבְיוֹבְיוֹבְיבְיוֹב בּיוֹבְיבְיוֹבְיבְיוֹבְיים בְּבְּבְּבְּבְיוֹם בּבְּבְּבְּיוֹם בְּבִּבְיוֹבְיבְיוֹם בְּבְּבְיוֹים בּיוּבְיבְיוֹבְיוֹבְיבְּיבְּבְּבְּבְיוֹבְיבְּיבְּיבְּיבְּיבְּיבְּבְיוֹבְיבְיבְּיבְיוֹב בְּבְּבְיבְיב

(12) lest, when you have eaten and are full, and have built goodly houses, and lived therein, (13) and when your herds and your flocks multiply, and your silver and your gold is multiplied, and all that you have is multiplied, (14) that your heart becomes proud, and you forget Hashem your God, who brought you forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, (15) who led you through the great and terrible wilderness, with fiery serpents and scorpions, and thirsty ground where there was no water; who brought you forth water out of the rock of flint; (16) who fed you in the wilderness with manna, which your fathers didn't know; that He might humble you, and that He might test you, to do you good at your latter end. (17) Lest you say in your heart, "My power and the might of my hand has gotten me this wealth." (18) But you shall remember Hashem your God, for it is He who gives you power to get wealth; that He may establish his covenant which He swore to your fathers, as at this day.

7. דברים יז

(טו) שְׁוֹם תָּשִּׁים עָלֶּיךּ מֶּלֶדְ אֲשֶׁר יִבְּחָר יְקוֹּק אֱלֶחָידְ בָּּוֹ מָקֶּרָב אַטִּידְ הָשִּׁים עָלֶידּ מֶּלֶדְ אֲשֶׁר יִבְחָר יְקוֹּק אֱלֶחִידְ הָוֹא: (טז) רַקְּ לֹא תּוֹכָּל לָתַת עָלֶידְ אֵישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לִא־ אָחִידְ הִוֹא: (טז) רַקְ לֹא־יַרְבֶּה־לּוֹ שִׁיִּסְים וְלְאֹיָשִׁיב אֶתִּהְעָם מִצְרַיְמָה לְמַעַן הַרְבָּוֹת סִיּס וִיקּוֹּק אָמַר לָכֶם לְאׁ תֹסִפֹּוּן לָשֶׁיב בְּבָּרִיקוֹ עָשִׁר לָכֶעוֹ הַרְבָּבוֹ וְבָּטְר בְּבָּרֹ וֹן מָעָר בְּבָּרֹ וֹן נְשָׁים וְלָא יָסְוּר לְבָבֵּוֹ וְבָּטְר וְבָּבְּרֹ מְאָבִי וְהָבְּחִים וְלָא יָסְוּר לְבָבֵּוֹ וְבָּטְר וְבְּבָּרְ תִּיּ וְהָבְּחִים וְלָא יָסְוּר לְבָבְּוֹ וְנָבְעָּרְ וְבְּבָּרְ הִיּתוֹרֶה הַהְּוֹבְ הַיְּתוֹרָה הָהֹּוֹל וְמָבְיִה בְּלִינְים הַעָּבְרֹן מְבְעוֹ וְלְבָּיִם הַחָּוֹלְהִים הָאָלֶהוֹ לְשְׁעַוֹ וְשְׁבְּחֹ לְבְשְׁתֵם וֹ (כ) לְבִלְתָּי וְנְבְּלְתְי יִמִים עַלִּמַעְלְכְתְּוֹ הַבְּוֹי בְּקֵר וְשְׁבְּאוֹל לְמַעַוֹ יַאֲרָידְ יִמְים עַלִּמַעְלַכְתְּוֹ הַתְּלָבְיֹת הַמִּוֹן הְשָׁמָאוֹל לְמַעַוֹ יִאְרָידְ יִמְים עַלִּמְשְׁלְבִין וּשְׁמָאוֹל לְמַעַוֹ יִאְרָידְ יְמִים עַלִּמַמְלַכְתָּוֹ הָּבָּיוֹ בְּבָּיוֹר בְּבָּרְרָב יִשְּרָב יִשְּרָב, יִשְּרָב, יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְרָאֵל: סִּתּוֹ בְּתָב יִישְׁרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְׁרָב יִשְּר בְּבָּבוֹי בְּבָּבִיוֹ בְּבָּבְיוֹ בְּבָּבְיוֹ בְּבָּבְיוֹ בְּבָּבְיוֹ בְּבָּבְיר בִּעְירב יִשְּרְבּיים בְּיִבְעִים בְּיִבְירָב יִשְּרְב יִשְּרָב יִשְּרָב יִשְּרָב. יִשְּרְאֵה יִם בּיִבּים בְיִבְּבְיוֹ בְּבָּבְיר בְּבָּיוֹ בְּבָּיִים בְּבָּיוֹ בְּבָּיִים בְּבִיים בְּעָבְיוֹ בְּבָּיוֹב בְּיִבְיוֹב בְּבְירִב יִשְּרְבּיוֹ בְּבְּבְיוֹב בְּיִבְים בְּיִים בְּבָּבְיוֹ בְּבְיבְיוֹ בְּבְיר בְּיִבְיוֹב בְּבְיבְייִב בְּישְׁבְים בְּישְׁרְבּים בְּיִים בְּבְיבְיוֹ בְּבְיִים בְּבְיבִים בְּישְׁבְים בְּישְׁבְּים בְּיִבְיוֹב בְּיִים בְּיִיבְים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּבְּים בְּבְיבְעוֹים בְּבְיבְים בְּיִבּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיבְּיִבְּים בְּבְּים בְּבְּים בְּיִבְּיבְים בְּבְּים בְּבְּיוֹים בְּיִיבְיבְים בְּיבְעוֹים בְּיִיבְים בְּיִבְּים בְּבְּיִים בְּיִ

(15) you shall surely set him as king over yourselves, whom Hashem your God shall choose. One from among your brothers you shall set as king over you; you may not put a foreigner over you, who is not your brother. (16) Only he shall not multiply horses to himself or cause the people to return to Egypt in order that he may multiply horses, because Hashem has said to you, "You shall not go back that way again." (17) He shall not multiply wives to himself, that his heart not turn away. He shall not greatly multiply for himself silver and gold. (18) It shall be, when he sits on the throne of his kingdom, that he shall write for himself a copy of this law in a book, out of that which is before the priests, the Levites. (19) And it shall be with him, and he shall read therein all the days of his life that he may learn to fear Hashem his God, to keep all the words of this law and these statutes, to do them, (20) so that his heart not be arrogant above his brothers, and that he not turn aside from the commandment, to the right hand or to the left, so that he may prolong his days in his kingdom, he and his children, in the midst of Israel.

12. דברים לא

(י) וַיְצִוֹ מֹשֶׁה אֹוֹתָם לֵאמֹר מִקְּץוֹ שֶׁבֵע שְׁנִים בְּמֹעֶד שְׁנַת הַשְּׁמְשָׁה בְּחָג הַשָּבְּוֹת: (יא) בְּבִוֹא כְלִישְׁרָאֵל לֵרְאוֹת שֶׁת־פְּנֵל הַשְּׁמְשָׁה בְּחָג הַשָּבְּוֹת: (יא) בְּבִוֹא כְלִישְׁרָאֵל לֵרְאוֹת שֶׁת־פְּנֵל בְּלִישְׁרְאֵל בְּאָזְנִיהֶם: (יב) הַקְּהָל שֶׁת־הָּעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים כְּלִישְׁרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם: (יב) הַקְּהָל שֶׁת־הָּעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים יְהַנְּשִׁים יְהַנְּשִׁים יְהַנְּשִׁים יְהַנְּשִׁים וְהַנְּשִׁים יְהַבְּשִׁים יְהַבְּשִׁים יְהַבְּשִׁרִּ הְשְׁעָרֵיךּ לְמַעוֹ יִלְמְדֹּוֹ וְנֵרְאוֹּ שֶׁתְּרָוּ לַעֲשְׁוֹת שֶׁת־בְּלִידְ לְיִרְאָה שֶּת־יְּקֹנְק שֻּלֹהִיכֶם יְשְׁמְרִוּ יִשְׁמְעוֹ וְלְמְדוּ לְיִרְאָה שֶּת־יְקֹנְק שֻּלֹהִיכֶם הְּבְּעִרְים וְשְׁמְרִוּ וְלְמְדוֹי וְלְמְדוֹ לְיִרְאָה שֶּת־יְקֹנְק שֵלְהִיכֶם אֶת־בְּרָים שְׁתְּי לְנִילְהוּ וְלְמְדֹּוֹ לְרְאָה שְׁתְעוֹ וְלְמְדֹּוֹ לְנִילְם אֲשֶׁר אַשֶּׁר אַשֶּׁר אַשֶּׁר אַבְּרִים שֶּת־הַבְּיִם שְׁתִּי שְׁתְּעוֹ וְלְמְבִּיל שְׁתְּיִם אֲשֶׁר אַשֶּּת לִרְשְׁתָּא עֵל־הָאֲדְמָּה אֲשֶׂר שִׁמְּשֹׁ לִבְיִים שְׁתְּיִם בְּשְׁיִבִּים לְּתִּיל שֵּבְּתְיוֹ וּלְמְבִּיל שְׁתְּבִּים שְׁתִּים בְּשֶׁשֶּׁר אַשְּׁתְּים בְּשְׁלֵּת שִׁלְּתְּיִבְּים שְׁתְּבְים שְׁתְּים אֲשָׁר אַשְּבָּים בְּעִים שְׁתְּיִבְּים שְׁתְישִׁר לְשִׁבְּים בְּעִבְּים שְׁתְּבְּים שְׁתְּבְּים שְׁתְּיִנְם שֵּבְשְׁתְּים בְּשְׁעָּבְים בּיִבְּים בְּתְּים בְּשְׁתִּים בְּשְׁתָּב שְׁתְּבִּים בְּשְׁתְּים בְּשְׁתָּים בְּשְׁבָּים לִרְישְׁתִבּים בְּבְּים בְּבְּים בְּיִבְּים בְּעִבּים בְּבְּים בּיִים בְּעִים בְּבְּיִים בְּעִבּים בּיִבּים בְּעִבּים בְּבִּים בְּיִים בְּבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבּים בְּעִים בְּיִבְּים בְּיִּבְּים בְּעִבּים בְּבְּים בְּיִים בְּבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּעִבְּים בְּבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּבְּים בְּיבְּיִים בְּיבְים בְּיבְים בְּבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיבּים בְּעִבּים בְּעִבּים בְּעִבְּים בְּיבְבְים בְּבְּבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּבְּיבְּים בְּעִבְּים בְּבְּבְּים בְּיבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּבְּבְּים בְּבְּים בְּיִים בְּעְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִים בְּבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּב

(10) Moses commanded them, saying, "At the end of every seven years, in the set time of the year of release, in the feast of tents, (11) when all Israel has come to appear before Hashem your God in the place which He shall choose, you shall read this law before all Israel in their hearing. (12) Assemble the people, the men and the women and the little ones, and your foreigner who is within your gates, that they may hear, and that they may learn, and fear Hashem your God, and observe to do all the words of this law; (13) and that their children, who have not known, may hear, and learn to fear Hashem your God, as long as you live in the land where you go over the Jordan to possess it.

13. מלייא חי

(א) אָז נִקְתֵּל שְׁלֹמָה אֶת־זִּקְנֵי יִשְׂרָאֵׁל אֶת־כָּלֹירָאאֵי הַפַּטּוֹת ׁ יְשִׁיאֵי הָאָבׁוֹת לִבְנֵי יִשְׁרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶּךְ שְׁלֹמָה יְרוּשָׁלֶם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרְוֹן בְּרִית־יְקנֶק מֵעִיר דָּוָד הִיא צִיּוֹן: (ב) וַיִּקְּהְלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אֵישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיָרָח הָאֵתְנִים בָּחָג הָוּא הַתְדָשׁ הַשְּׁבִיעֵי:

(1) Then Solomon assembled the elders of Israel and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the Children of Israel, to King Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of Hashem out of the city of David, which is Zion. (2) And all the men of Israel assembled themselves to King Solomon at the festival, in the month Ethanim, which is the seventh month.

תן חלק לשבעה וגם לשמונה

8. סידור רש"י סי׳ רכ"ב

וקורין כל הציבור ספר קהלת בישיבה, ליתן חלק לשבעה וגם לשמונה (ע"פ קהלת יא:ב)

9. מחזור ויטרי סימן שפ

וקורין כל הציבור ספר קהלת מיושב. ליתן חלק לשבעה וגם לשמונה: ואמרינן בפי בכל מערבין. תן חלק לשבעה (קהלת יא). אילו זי ימי החג. וגם לשמונה. זהו שמיני של חג:

10. קהלת רבה (וילנא) פרשה יא

רַבִּי לֵוִי אָמַר: תֶּן חֵלֶק לְשִׁבְעָה, אֵלוּ שִׁבְעַת יְמֵי **הַשְּּכָּה**. וְגַם לִשְׁמוֹנָה (במ׳ כט:לה): בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי **עַצֵרֶת**.

Rabbi Levi said: "Distribute a portion to seven" – these are the seven days of the booth; "and also to eight" – as it is stated: "On the eighth day [you shall have] an assembly" (Numbers 29:35).

עיי קהלת יא:א-ו עיי מלייא יח:לד-מה

הקהל

11. <u>קהלת רבה א</u>

לָמָה נִקְרָא שְׁמוֹ קֹהֶלֶת, שֶׁהָיוּ דְּ**בָרָיוֹ נֶאֱמָרִיוּ בְּהַקְהֵל**, עַל שֵׁם שָׁאָמַר (מלכים א ח, א) : אָז **יַקְהַל** שְׁלֹמֹה.

Kohelet, why was his name called Kohelet? It is because his words were stated in an assembly [hak'hel], as it says: "Then Solomon assembled" (I Kings 8:1).

סכות ממש או ענני כבוד?

the literal sense of Scripture, for He commanded that the generations should know all the great deeds of the Eternal which He did wondrously with them, that He made them dwell in the clouds of His Glory like in a booth

18. טור או״ח הל׳ סוכה סימן תרכ״ה

והסוכות שאומר הכתוב שהושיבנו בהם הם ענני כבודו שהקיפן בהם לבל יכה בהם שרב ושמש ודוגמא לזה צונו לעשות סוכות כדי שנזכור נפלאותיו ונוראותיו

And the Sukkot, of which verse states He caused us to dwell in, were the Clouds of Glory which surrounded them lest they be struck by heat or the sun. And as a demonstration of these occurrences, He commanded us to make Sukkot in order that we remember His wonders and awesome deeds.

19. שמות יג

(כא) וֵיקנְّק הֹּלֵדְּ לִּפְּנֵיהֶּם יוֹמָׁם **בְּעַמְּוּד עָנָ(** לַנְחֹתָם חַדֶּּרֶדְּ וְלֵיְלָה בְּ**עַמִּוּד אֲשׁ** לְהָאֵיר לָהֶם לֶלֶכֶת יוֹמֶם וְלֵיְלָה: (כב) לִא־יָמִישׁ **עַמִּוּד הֵעָנָ(** יוֹמָם **וְעַמְּוּד הָאֲשׁ** לֵיְלָה לִפְנֵי הָעֵם:

(21) And Hashem was going before them by day in a pillar of cloud to lead them on the way, and by night in a pillar of fire to give them light, so as to go by day and by night. (22) The pillar of cloud by day and the pillar of

14. <u>גמ' סוכה יא:</u>

דְתַנְיָא: ״כִּי בַסּוּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״, **עַנְנֵי כְבוֹד** הָיוּ, דְּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: סוּכּוֹת מַפְשׁ עָשוּ לָהֶם. די אַרי בּי אֵלִיעֶזֶר. בּי עְקִיבָא אוֹמֵר: סוּנּאים בּי אוֹמֵר: סוּנּאים בּי אוֹמָר בּי אָלִיעָזֶר. בּי אַר

"I made the children of Israel to reside in sukkot"; these booths were Clouds of G-d's Glory, this is the statement of Rabbi Eliezer. Rabbi Akiva says: They madefor themselves actual books.

15. <u>רשב"ם שם</u>

פשוטו כדברי האומרים במסכת סוכה סוכה ממש.

... the plain meaning of the text is in agreement with those who say, in tractate sukkah, that it refers to literal booths.

.16 רש"ל שם

(מג) כּי בסּכּוֹת הוֹשֹבתּי - ענני כבוֹד:

17. רמב"ן שם

ענני כבוד, לשון רשייי. והוא הנכון בעיני על דרך הפשט, כי צוה שידעו הדורות את כל מעשי ה' הגדול אשר עשה עמהם להפליא ששכן אותם בענני כבודו כסוכה...

"This means the clouds of Glory" [which surrounded the camp of the Israelites during their stay in the wilderness]. This is Rashi's language. And in my opinion this is the correct interpretation [even] according to

23. שמות מי

(לד) וַיְכַּס הֶעָגָן אֶת־אָהֶל מוֹצֵד וּכְבָוֹד יְקְוָּק מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁבֵּן: (לה) וְלֹא־יָכָל מֹשֶׁה לָבוֹאֹ אֶל־אָהֶל מוֹצֵד בֵּי־שְׁבַּן עָלָיו הֶעָנֶן וּכִבְוֹד יִקוָּק מָלֵא אֵת־הַמִּשְׁבֵּן:

(35) And Moshe could not come into the Tent of Meeting because the cloud dwelled upon it; and the glory of Hashem filled the Tabernacle. (36) And when the cloud would rise from on top of the Tabernacle, the Children of Israel would travel, in all their travels.

24. גמ׳ סוכה יא:

זֶה הַבְּלָל: כָּל דָּבָר שֶׁמְקַבֵּל טוּמְאָה כּוּ׳. מְנָא הָנֵי מִילֵיּי אָמַר בִּיּׁה הַבְּל דָּבָר שֶׁמְקַבֵּל טוּמְאָה כּוּ׳. מְנָא הָנֵי מִילֵיּי אָמַר בִישׁ לָקִישׁ, אָמַר קְרָא: ״וְאֵד יַעְלֶה מִן הָאָרֶץ״. מָה אֵד — דָּבָר שֶׁאֵין שָׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה וְגִידוּלוֹ מִן הָאָרֶץ, אַף סוּכָּה — דָּבָר שֶׁאֵין מְקַבֵּל טוּמְאָה וְגִידוּלוֹ מִן הַאָרֵץ.

הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר עַנְנֵי כָבוֹד הָיוּ. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר סוּכּוֹת מַמַשׁ עַשוּ לַהָם, מַאי אִיכֵּא לִמֵימַר?

One may not roof the *sukka* with anything that is susceptible to ritual impurity or whose growth is not from the ground. From where are these matters? Reish Lakish said that the verse states: "And there went up a mist from the earth..." (Genesis 2:6); just as mist, i.e., a cloud, is a substance not capable of contracting ritual impurity, and its growth is from the ground, so too, *sukka* must be a substance that is not susceptible to ritual impurity and its growth is from the ground. This works according to the one who said clouds of glory. However, according to the one who said actual *sukkot* what can be said?

20. שמות כד

(טו) <u>וּיַּעַל מֹשֶּׁ</u>ה אֶלִּהָהֶר וַיְכַס הֶעָנֶן אֶת־הָהֵר: (טו) וַיִּשְׁכְּן כְּבוֹד־
יְקֹּוְלְ עַלֹּהַר סִינִּי וַיְכַפֶּהוּ הָעָנֶן שֵׁשֶׁת יָמֵים וַיִּקְרָא אֶלּ־מֹשֶׁה
בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתְּוֹךְ **הָעָנֵן**: (יו) וּמַרְאֵה **כְּבִּוֹד יְקֹיָק כְּאֲשׁ אֹבֶלֶת**בּיִּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתְּוֹךְ הָעָנֵן: (יו) וּמַרְאֵה בְּיִּשׁ אֹבֶלֶת
בְּרְאשׁ הָהֵר לְעִינֵי בָּנֵי יִשְׁרָאֵל:

(15) Moshe went up to the mountain and the cloud covered the mountain. (16) The glory of Hashem dwelled over Mount Sinai, and the cloud covered it for six days; and He called to Moshe on the seventh day from within the cloud. (17) And the appearance of Hashem's glory was like a devouring fire at the top of the mountain in the eyes of the Children of Israel.

21. <u>דברים ה</u>

(יח) אֶת־תַדְּבָרֵים הָאֵׁלֶּה דִּבֶּר יְקוֹּק אֶל־כָּל־קְהַלְּכֶם בָּהָר מִתְּוֹדְ הָאֵשׁ הָשָנֵן וְהַצְרָבֶּל קּוֹל נָּדָוֹל וְלָא יָסֵף וַיִּכְתְּבֹם עַל־שְׁנֵל לָחָת אַבַּנִּים וַיִּתְנֵם אָלֵי:

These words Hashem spoke to all your assembly on the mountain out of the midst of the **fire**, the **cloud**, and of the **thick darkness**, with a great voice: and He added no more. He wrote them on two tables of stone, and gave them to me.

22. הושענות - הושענה רבה לְמֵעַן דְּנָלֵים נָחֵיתָ בְאוֹר <u>וְעְנַרְאֵ</u>שׁ: לָמֵעַן חָפִּוּי יְּרִיעוֹרנ עַנַרְאֵשׁ:

for the sake of the formations that You led with a pyre and a cloud of fire... for the sake of that which was covered by curtains and a cloud of fire...

25. תהלים כז

(ד) אַחָתוּ שְׁאַלְתִּי מֵאֵתּיְקּדְׂקְ אוֹתֶהּ אֲבַּׁקְשׁ שִׁבְתִּי **בְּבִיתּייֻקּקְּק** כְּליְמֵי חַיֵּי לַחָזּוֹת שִׁבְתִּי לְּצִ<mark>יק וּלְבַקֵּר בְּהִיכְּלִוּ:</mark> הַן נְצְּבְּנִיוּ **בְּסֵעֵר אָהַלְּוֹ** (ו) וְעַתָּּה יָרָוּם ראשָׁי עַל אִיְבַׁי סְבִיבוֹתִּי בְּאָהָלוֹ זְבְחֵי תְרוּעֶה עְשִׁירָה וַאִּשָּׁי לֵל אִיְבַּי סְבִיבוֹתִי אָשִּׁירָה וַאָּזַמְּלָה לֵיקּוֹכְּ

(4) One thing I have asked of Hashem; it I will seek, that I may dwell in the house of Hashem all the days of my life, to behold the graciousness of Hashem, and to visit early in His temple. (5) For, He conceals me in His **pavilion** on the day of evil. He hides me in the **secret place** of His tent; He lifts me up upon a rock. (6) And now my head shall be lifted up above my enemies round about me; and I will offer in His tabernacle sacrifices with trumpet-sound. I will sing; I will make music of praise to Hashem.